

Презентація
на тему
“Державно-церковні відносини в
історико-філософському вимірі”

**СТУДЕНТКИ 34 ГРУПИ ФІМ
ФЕДОРОВОЇ АННИ
ОЛЕКСАНДРІВНИ**

Зміст

Вступ

1. Принципи відносин між державою і церквою
2. Моделі державно-церковних відносин

Висновок

Список використаної літератури

Вступ

Процес історичної творчості людини значною мірою залежить від обсягу прав і свобод, які визначають її соціальні можливості і блага, забезпечують характер життєдіяльності, систему комунікацій, взаємодій, відносин людей у суспільстві. Століттями за здобуття та поширення прав, що закріплювали становище людини в суспільстві, велися гострі класові битви. Та планетарна історія свідчить, що кожному поколінню людей необхідно було знову й знову захищати власні права, що людство ще не знає ситуації, в якій би не було потреби спрямовувати зусилля на підтримання і захист прав і свобод особистості. Однією з фундаментальних свобод людини є свобода совісті.

Принципи відносин між державою і церквою

Державно-церковні відносини пройшли складний і болючий шлях у напрямі порозуміння й нормалізації стосунків. Лише поступово, крок за кроком, релігія і церква набували статусу приватної справи. Починаючи з кінця XVIII ст., сформувалися три основні принципи відносин між державою і церквою, які існують і понині.

Основні принципи відносин

- віротерпимість (нетерпимість), при якій одна чи кілька релігій мають привілейований статус, а всі інші оголошуються терпимими (чи нетерпимими);
- свобода віросповідань, при якій всі релігії рівні між собою, а людина вільна у своєму виборі конфесії й відправленні релігійного культу;
- свобода совісті, яка, крім проголошення рівності всіх релігій між собою, дає змогу особі не лише вільно обирати будь-яку релігію, але й бути невіруючим. Нині до третини держав проголосили у своїх основних законах саме принцип свободи совісті.

Моделі державно-церковних відносин

Залежно від типу взаємин між церквою і державою у світовій історії можна виокремити шість моделей державно-церковних відносин:

Теократія

Цезаропапізм

Державна церква

Відокремлення церкви від держави

Відокремлення церкви і держави

Поєднання моделі державної церкви і моделі повного відокремлення церкви і держави

Теократія

Теократія (гр. theos – Бог, kratos – влада) – модель державно-церковних відносин, за якої вся повнота влади в державі належить главі панівної церкви та її органам.

Прикладом теократії може бути Іудея V–I ст. до н. е., де влада була зосереджена в руках жерців на чолі з іудейським першоієрархом; Папська область в Італії у 756–1870 рр., а з 1929 р. – держава-місто Ватикан, де папа римський є абсолютним монархом, що зосередив у своїх руках необмежену політичну і духовну владу.

Теократичне правління вельми поширене в мусульманських країнах (в Ірані, Саудівській Аравії тощо), де дотримуються традицій, що сформувалися ще в Дамаському халіфаті за династії Омеядів (661 – 750), Абасидів (750–1258).

Цезаропапізм

Цезаропапізм (лат. caesar – цезар, papa – папа) – модель державно-церковних відносин, за якої церква та її структури повністю залежать від світської влади.

Цезаропапське правління мала Візантія, де імператори не лише призначали чи звільняли патріархів, митрополитів, а й вирішували питання організаційного, канонічного і навіть догматичного розвитку церкви; Московія (пізніше Росія), де з XVIII до початку XX ст. главою православної церкви був імператор (цар).

Державна церква

Державна церква – модель державно-церковних відносин, що забезпечує в державі привілейований стан певній конфесії.

Передбачає пряме фінансування державою її інституцій і державний контроль за використанням коштів, делегування церковним структурам певних державних функцій (реєстрація новонароджених, смертей, шлюбів тощо).

Прикладом такої моделі є сучасна Греція, де державною є православна церква, Статут якої має статус державного закону. Держава гарантує її священнослужителям зарплату і пенсії. У початкових і середніх школах здійснюється православна освіта. Близькою до грецької є і сучасна італійська модель державно-церковних відносин, де понад 90 відсотків населення охрещені в католицьку віру.

Відокремлення церкви від держави

Відокремлення церкви від держави – модель державно-церковних відносин, що унеможлиблює будь-яке втручання церкви у справи держави при активному втручанні державних інституцій у справи церкви.

Таку модель відносин ілюструють колишні країни «соціалістичного табору», в першу чергу Радянський Союз, законодавча база яких теоретично гарантувала свободу совісті. Однак у реальному житті віруючі розглядалися як політичні вороги, а відтак зазнавали різноманітних утисків і дискримінації.

Відокремлення церкви і держави

Відокремлення церкви і держави – модель державно-церковних відносин, яка базується на невтручанні держави у справи церкви, а церкви – у справи держави, що забезпечує максимальну свободу релігії та режим толерантності.

Типовим прикладом п'ятої моделі є США, де конституція проголошує свободу для релігійних інституцій, їх незалежність від світського контролю чи маніпуляції властей. Відповідно до цього документа неприпустимо примушувати чи спонукати будь-кого проти його власної волі відвідувати або не відвідувати церкву, так само як сповідувати або не сповідувати певну релігію.

Поєднання моделі державної церкви і моделі повного відокремлення церкви і держави

Поєднання моделі державної церкви і моделі повного відокремлення церкви і держави – модель державно-церковних відносин, яка передбачає збереження певних видів державної підтримки та привілеїв окремих церков.

Приклад – сучасна Німеччина, де, хоча і проголошено нейтральність і толерантність держави до різних конфесій, все ж зберігаються певні відмінності у ставленні до релігійних організацій – залежно від кількості їх прихильників.

Якщо прибічників певної конфесії більше одного відсотка від загальної кількості населення певної землі Німеччини, то вони отримують спеціальний статус, який дає їм змогу, наприклад, отримувати державні дотації на власні школи, дитячі садки.

Висновок

Держава – гарант свободи совісті. В реалізації принципу свободи совісті як свободи самовизначення, свободи вибору особистістю світоглядних орієнтирів державі належить винятково важлива роль. Однак щоб виконувати покладені на неї функції, держава має бути світською, що має бути закріплено конституцією; зобов'язана чітко окреслити у чинному законодавстві межі свого втручання у сповідування громадянами будь-якої віри, у діяльність релігійних та атеїстичних інституцій та її діяльність щодо різних конфесій має бути обмеженою обліково-реєстраційною функцією на основі заявницького принципу та нейтральним арбітруванням у випадках виникнення міжцерковних суперечок, конфліктів із майнових чи інших нетеологічних питань.

Список використаної літератури

1. Історія і теорія релігії і вільнодумства. — К., 1996.
2. Калінін Ю. А., Харьковщенко Є. А. Релігієзнавство: Підручник. — К., 1997.
3. Лубський В. І. Релігієзнавство. — К., 1997.
4. Мень А. История религии: В 2-х кн. — М., 1997.
5. Основы религиоведения. — М., 1998.